

Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Karadeniz Bölgesi Örneği) (*)

Varol ÇİÇEK (**)

Köksal APAYDINLI (***)

Öz: Bu araştırma, Güzel Sanatlar Liselerinde okutulmakta olan piyano dersinde öğrencilerin karşılaştıkları sorunların tespit edilerek, bu sorunlara ilişkin öneriler sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma, durum tespitine yönelik tarama modelini esas alan betimsel bir araştırma olup, kaynak tarama ve anket uygulama yöntemleriyle hazırlanmıştır. Anketlerle ulaşılan veriler frekans ve yüzde tablolarına dönüştürülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Batı – Orta - Doğu Karadeniz bölgesinden seçilen ve kadrolu piyano öğretmeni olan ikişer okul olmak üzere toplam 6 GSL oluşturmuştur. Ayrıca çalışma grubu, piyano çalmada temel tekniklere ait kazanımları tamamlamış 10., 11. ve 12. sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 265 öğrenciyi kapsamaktadır. Araştırmanın sonucunda; GSL 'de piyano dersini etkileyen eğitim ortamında eksiklikler olduğu, bu derse ait haftalık ders saatinin artırılması gerektiği, öğrencilerin piyano dersine nasıl ve ne şekilde çalışmaları gerektiğini tam olarak bilmedikleri, piyano çalışırken teknik becerilerin ve yöntemlerin doğru uygulanmadığı, piyano repertuarının öğrenci seviyelerine göre hazırlanmadığı sonuçlarına ulaşılmış; daha etkili ve verimli bir piyano dersi öğretimine yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Piyano, Piyano Eğitimi.

The Problems Encountered in Piano Lessons at High School of Fine Arts and Recommendations to These Problems (The Sample of Black Sea Region)

Abstract: The aim of this research was to find out the problems that the students encountered in the piano lessons at High School of Fine Arts and to offer commendations to these problems. The research was a descriptive one which is based on the literature searching model directed to determine current situation and it is prepared by the methods of searching sources and applying questionnaire. The result of the analyzed data collected with the questionnaires was converted into percentages and frequency tables. The study group consisted of 265 students who were educated in the 10th, 11th and 12th grades chosen from six High School Of Fine Arts in the region of Black Sea in Turkey. The results indicated that the academic environment effecting the piano courses were in sufficient. The weekly teaching hours of the course should be increased as to how and in which ways the students should be practiced. The techniques and the methods were not applied correctly when practicing and

---

*) Bu çalışma, Yrd. Doç. Dr. Köksal APAYDINLI danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**) Müzik Öğretmeni, Ordu Güzel Sanatlar Lisesi (e-posta: varolcicek@hotmail.com)

***) Yrd. Doç. Dr. Ordu Üniversitesi, MSSF, Müzik Bölümü (e-posta: koksalapaydinli@gmail.com)

the piano repertuar were not prepared according to the level of students. In addition, suggestions for teaching more efficient and effective piano courses were improved.

Keywords: High School Of Fine Arts, Piano, Piano Education

Makale Geliş Tarihi: 10.05.2016

Makale Kabul Tarihi: 23.12.2016

I. Giriş

Yurdumuzda müzik eğitime katkı sağlamak için açılan Güzel Sanatlar Liseleri 25 yıllık bir geçmişe sahiptir. Ülkemizde ilk Güzel Sanatlar Lisesi 1989-1990 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da açılmış olup, bunu 1990-1991 öğretim yılında Ankara, Bursa, İzmir, Kütahya ve Eskişehir'de açılan Güzel Sanatlar Liseleri takip etmiştir. Günümüzde ise pek çok ilimizde eğitim-öğretime devam eden bu okulların sayısı 70'e ulaşmıştır.

MEB (2013) tarafından yayınlanan Güzel Sanatlar Liseleri yönetmeliğine göre; öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerinin ve sanatçı duyarlılığını benimseyerek alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerinin sağlanması bu okulların amaçları arasındadır. Bu doğrultuda Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik Bölümlerinde okutulan alan dersleri içerisindeki çalgı eğitiminin önemli bir yeri vardır. "Müzik eğitiminde amaçlara ulaşmak için çalgılardan faydalanılması hem etkili ve verimli müzik eğitiminin vazgeçilmez unsuru; hem de düzeyli, kalıcı ve gelişimlere açık müzik eğitiminin olmazsa olmaz koşuludur" (Bulut, 2003). Uçan'a (1997) göre; seçkin bir çalgı eğitimi düzeyinin oluşturulması için, belirli koşulların yerine getirilmesi kaçınılmazdır. Bu koşullar arasında kaliteli öğretmen temini, araç ve gereç temini, çalgı eğitim programlarının titizlikle belirlenmesi, eğitimin yapıldığı mekânın yeterliliği gibi etkenler sayılabilir.

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümlerinde her öğrenci ilgi ve yeteneğine göre farklı çalgılarda eğitim alsa da, tüm öğrenciler zorunlu olarak piyano dersi görmektedir. Geniş bir ses aralığına sahip olan piyanonun hem solo hem de eşlik çalgısı olması nedeniyle müzik eğitimi için oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. "GSL'de olduğu gibi, müzik eğitimi veren bütün kurumlarda piyano eğitimi, müziğin her türünde temel oluşturur. Bu eğitim bireyin bilişsel, devinimsel ve duygusal davranışların tümünü birden içeren uygulamaları kapsamı bakımından son derece önemlidir" (Kutluk, 2001: 74).

"Piyano eğitiminin sadece teknik beceriyi kapsamadığı, teknik yeterliliğin güzeli yaratmak için bir araçken, temelde öğrencilerine kendilerini müzik yoluyla güzelce ifade etmelerini sağlayacak müzikal davranışlar kazandırmanın vazgeçilmez bir amaç olduğu, unutulmamalıdır" (Ercan, 1999: 372).

Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde okutulan piyano derslerinde planlı bir eğitim süreci uygulanmakta olup, bu süreci gerçekleştiren en önemli unsur, alanında yeterli olan ve öğrencilerine yol gösterebilen öğretmendir. Piyano eğitimi bireysel olarak

yapılan bir ders olduğundan, öğretmenin öğrenciyle olan iletişiminin son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Öğretmenlik mesleği; bilgi, birikim, yetenek ve tecrübe isteyen bir meslek olduğu kadar, bir öğretmenin öğrencilerini hedeflenen kazanımlara ulaştırması da çok önemlidir. Ayrıca öğrencilerin yaş grupları özelliklerinin iyi bilinmesi, onların duyu ve düşüncelerinin keşfedilmesi, öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimin güçlenmesine katkı sağlayacaktır. Öğrencilerin derslerdeki başarısının, öğretmenlerin kişiliklerinden, tavır ve tutumlarından etkilenerek artabileceği gibi azalabileceği de düşünülmelidir.

Kıvrak'a (2003) göre piyano, çalgı olarak her tür ve yoğunluktaki çok sesliliğin elde edilebileceği, gelişimini tamamlamış, tartışmasız tek çalgıdır. Müzik eğitiminde bu çalgının alana ilişkin kullanım özellikleri ve amaca uygun eğitimi planlanıp programlandığında genel müzik eğitimine katkıları da oldukça büyük olacaktır. Bu nedenle müzik eğitimi verilen kurumlarda piyanonun ne derece önemli bir yere sahip olduğu bilinci, hem öğrenci hem de öğretmen tarafından iyi bilinmelidir.

Bu araştırmanın amacı; GSL MB öğrencilerinin piyano dersi öğretim programına yönelik kazanımlara, teknik becerilere, hedef ve davranışlara planlı ve programlı bir şekilde ulaşıp ulaşılmadığını araştırmaktır. Ayrıca piyano eğitim sürecinde öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm önerileri getirerek öğretim programına ve piyano eğitimine katkıda bulunmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi; "GSL Müzik Bölümünde okutulmakta olan piyano dersinde, öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar nelerdir?" şeklinde oluşturulmuştur. Araştırmanın alt problemleri ise aşağıdaki gibidir:

1. Güzel Sanatlar Liselerinin eğitim ortamı, öğrencilerin piyano derslerine ait kazanımlarına ne şekilde yansımaktadır?
2. GSL Müzik Bölümü öğrencilerinin piyano dersinde karşılaştıkları öğrenme güçlükleri ile ilgili durumlar nelerdir?

II. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, GSL'de piyano eğitiminde karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri getirmesi açısından önemlidir. Dolayısıyla bu araştırma, GSL'de okutulmakta olan piyano dersinde sağlanacak başarının artırılmasına katkı sağlayacağı için de önemli görülmektedir.

III. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde ve bu bölümlerde uygulanmakta olan Piyano Dersi Öğretim Programı ile,
2. Görüşüne başvurulacak Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü 10. 11. ve 12. sınıf öğrencileri ile,
3. Aynı adlı yüksek lisans tezinin bir bölümü ile sınırlı tutulmuştur.

IV. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma için belirlenen çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve veri analizinde kullanılan yöntemler açıklanmıştır.

A. Araştırma Modeli

Bu araştırma, amacı ve yöntemi bakımından durum tespitine yönelik tarama modelini esas alan betimsel bir araştırmadır. “Tarama araştırması, toplumsal bilimlere sayısal çalışma olanağı getirmiştir. İstatistik kavramı, teknik ve işlemlerinden geniş bir ölçüde yararlanılmaktadır. Başka bir deyişle tarama araştırmaları istatistiksel ölçümlerle temellendirilmiştir. Genellikle bu tür araştırmalarda soru kağıdı (anket) ya da görüşme tekniği kullanılır” (Gökçe, 2004: 60).

B. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemiyle (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008) zaman ve işgücü açısından araştırmacının kolay ulaşabilirliği de göz önüne alınarak, Batı – Orta - Doğu Karadeniz bölgesinden seçilen ve kadrolu piyano öğretmeni olan ikişer okul olmak üzere toplam altı okul oluşturmuştur. Ayrıca çalışma grubu, piyano çalmada temel tekniklere ait kazanımları tamamlamış 10. 11. ve 12. sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 265 öğrenciyi kapsamaktadır.

Piyano öğretim programında yer alan “Piyano Literatürü Basamak Sistemi”ndeki (Grade System) ve araştırma kapsamında oluşturulmuş olan anket sorularındaki “Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş Dönem Eserlerini henüz tanımayan GSL 9. sınıf öğrencileri bu araştırmaya dahil edilmemiştir. Oluşturulan çalışma grubu Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubu Dağılımı

Bölge	Okul Adı	Öğrenci Sayısı	
		f	%
Batı Karadeniz	Düzce Güzel Sanatlar Lisesi	31	11,5
	Bolu Güzel Sanatlar Lisesi	33	12,2
Orta Karadeniz	Ordu Penpe-İzzet ŞAHİN Güzel Sanatlar Lisesi	62	23,9
	Samsun İlkadım Güzel Sanatlar Lisesi	66	24,5
Doğu Karadeniz	Trabzon Akçaabat Güzel Sanatlar Lisesi	43	16,6
	Rize Türk Telekom Güzel Sanatlar Lisesi	30	11,3
Toplam		265	100

C. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler, anket yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket soruları, literatür taraması aşamasında ulaşılan tez, makale, bildiri ve resmi belgelerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Soruların kapsam geçerliliği için uzman değerlendirme formu oluşturulmuş, farklı üniversitelerde görev yapan ve alanında uzman 10 piyano öğretim elemanına gönderilmiştir. Öğretim elemanlarından değerlendirme formundaki seçeneklere “uygun” ise 3, “uygun ama yetersiz ise 2, “uygun değil” ise 1 puan vermeleri istenmiş ve bu puanlar Lawshe (1975) tarafından geliştirilen kapsam geçerlilik oranı formülüyle hesaplanmıştır. Veneziano ve Hooper (1997) tarafından dönüştürülen tabloda belirtildiği üzere Lawshe, 10 uzman için kapsam geçerlilik oranının minimum değerini 0,62 olarak belirlemiştir (Akt. Yurdugül, 2005:2). Hazırlanan anketteki 4 soru, bu değer altında kaldığından dolayı ankette çıkarılmıştır. Kapsam geçerlilik indeksi 0,89 bulunan anketin, istatistiksel olarak anlamlı olduğu söylenebilir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda son şekli verilen anket; MEB ile yapılan yazışmalar sonucunda gerekli izinler alınarak Batı, Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesinden seçilen altı GSL’de okuyan 10. 11. ve 12. sınıf öğrencilerine araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

D. Verilerin Analizi

Anket sonucu toplanan veriler, SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 15.0 programı kullanılarak frekans (f) ve yüzde (%) şeklinde sayısal verilere dönüştürülmüştür. Elde edilen bulgular önce çizelgeler halinde verilmiş ve daha sonra her çizelge için gerekli açıklamalar ve yorumlar yapılmıştır.

V. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, araştırmayla ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular, alt problemlere göre sıralanmıştır.

A. Güzel Sanatlar Liselerine Ait Eğitim Ortamının Öğrencilerin Piyano Derslerine Ait Kazanımlarına Etkisine İlişkin Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine (cinsiyet, sınıf) ait bilgiler ile Güzel Sanatlar Liselerindeki eğitim ortamının öğrencilerin piyano dersine ait kazanımları ile ilgili bulgular aşağıda verilmiştir:

Tablo 2. Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Durumu

Seçenekler	f	%
Kız	177	66,8
Erkek	88	33,2
Toplam	265	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi; ankete katılan öğrencilerin %66,8’i kız, %33,2’si erkektir. Bu sonuçlar, Karadeniz bölgesinde Güzel Sanatlar Liselerini daha çok kız öğrencilerin tercih ettiğini göstermektedir.

Tablo 2.1. Ankete Katılan Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

Seçenekler	f	%
10. Sınıf	90	34,0
11. Sınıf	113	42,6
12. Sınıf	62	23,4
Toplam	265	100

Tablo 2.1’e göre; çalışma grubunun %34’ü 10. Sınıf, %42,6’sı 11. Sınıf ve %23,4’ü 12. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Buna göre; 11. Sınıf öğrencileri ile 12. Sınıf öğrencilerinin mevcudunda yarı yarıya bir fark olduğu görülmektedir. Bu durumda, GSL Müzik Bölümüne öğrenci tercihlerinin yıllara göre farklılık gösterdiği söylenebilir. Bu farklılığa bir örnek verilecek olursa; araştırmacının görev yaptığı GSL’deki özel yetenek sınav başvurusunun 4 yıl önce 100’ün üzerinde olduğu ve bu sayının her yıl belirli oranlarda azaldığı, son olarak 2015-2016 Eğitim öğretim yılında bu sayının 39 olduğu saptanmıştır. Özel yetenek sınav başvuru sayısındaki bu düşüşün meydana gelmesinde; velilerin ve öğrencilerin meslek ve kariyer seçiminden dolayı bu okulları son tercihlerine koymasından ve bu okulların tanıtımının yeterli derecede yapılamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu bulgulara dayanarak; ülkemizde uzun yıllardan beri faaliyet gösteren ve sayıları son yıllarda yoğun bir şekilde artan Güzel Sanatlar Liseleri’ne olan talebin beklentilerin çok altında olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Öğrencilerin Okul Dışında Piyano Çalışabilme Durumu

Seçenekler	f	%
Evet	165	62,3
Hayır	100	37,7
Toplam	265	100

Tablo 3’e göre % 62,3 oranındaki öğrenciler, okul dışında piyano çalışma imkânı bulmaktadır. Ancak, piyano dersi her sınıfta ve her öğrencinin alması gereken zorunlu bir derstir ve bu ders, tekrara dayalı ve uygulamaya dönük bir öğretim süreci gerektirmektedir. Bu nedenle evlerinde ya da kaldıkları pansiyonda piyano bulunmayan %37,7 oranındaki öğrencilerin, piyano dersinde başarılı olmalarının oldukça zor olacağı düşünülmektedir.

Tablo 4. GSL’de Mevcut Pişanolu Çalışma Odalarının Sayısal Durumu

Seçenekler	f	%
1-5 arası	85	32,1
6-10 arası	96	36,2
11-15 arası	63	23,8
16’dan fazla	21	7,9
Toplam	265	100

Tablo 4’te; bu araştırmaya katılan okullardaki pişano sayısının %68,3’lük bir oranda 1-10 arasında olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan her okulun öğrenci sayısı birbirinden farklıdır. Ancak 4 yıl boyunca tüm sınıftaki öğrenciler zorunlu olarak pişano eğitimi aldıklarından, verilere göre %68,3 oranında yani en fazla 10 pişanonun olması, öğrencilerin okulda buldukları süre zarfında çalışma imkânlarını oldukça sınırlamaktadır. Bu da pişano ders başarısı açısından önemli bir sorun olarak görülmektedir.

Pişano derslerinin yanı sıra, diğer uygulama gerektiren dersler de göz önüne alındığında, öğrenci başarılarının artması için pişano çalışma odalarının, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde artırılması gerektiği düşünölmektedir.

Tablo 5. GSL’de Pişanoların Akort ve Yıllık Bakımlarının Yapılma Durumu

Seçenekler	f	%
Evet	94	35,5
Hayır	171	64,5
Toplam	265	100

Tablo 5’te görüldüğü gibi; ankete katılan öğrencilerin %35,5’i “evet”, %64,5’i “hayır” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu sonuçlar, Karadeniz bölgesindeki Güzel Sanatlar Liselerinde pişanoların akort ve yıllık bakımlarının büyük oranda yapılmadığını göstermektedir.

Düzgün akortlanmış ve yıllık bakımı yapılmış bir çalgı, kişinin çalışma hevesini arttırdığı gibi müzik kulağının doğru bir şekilde gelişmesine de yarar sağlamaktadır. Bu sebeple, pişanoları yıllık bakım ve akort yapılmasının, öğrencilerin bu çalgıya daha istekli ve daha disiplinli bir şekilde çalışmasına olumlu katkılar sağlayacağı düşünölmektedir. Ayrıca, yaygın olarak kullanılan dijital pişanolar, her ne kadar akort gerektirmese de zaman içerisinde elektrik aksamında bozukluklar meydana gelebilmektedir. Bu pişanoların da belli aralıklarla bakımlarının yapılması; dijital pişanoların okullarda daha aktif kullanılmasına ve öğrencilerin daha verimli çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

Her yıl okullarda eğitim öğretime başlamadan önce, müzik bölüm başkanı ve piyano öğretmenlerinin, piyanoları detaylı bir şekilde gözden geçirmelerinin ve varsa aksaklıkların tespit edilip gerekli mercilerle görüşerek ortaya çıkan sorunları çözmelerinin, piyano derslerinin daha verimli bir şekilde işlenmesine katkı sağlayacaktır.

Tablo 6. Konsol ya da Dijital Piyanonun Performansa Etki Durumu

Seçenekler	f	%
Evet	152	57,4
Hayır	113	42,6
Toplam	265	100

Tablo 6’da konsol ya da dijital piyano ile çalışmanın öğrencilerin performansına etki durumu %57,4 oranı ile “evet” seçeneğinde yoğunlaşmıştır. Bunun nedenleri aşağıdaki çizelgede belirtilmiştir.

Tablo 6.1. Herhangi Bir Piyano Eseri Çalışılırken, Kullanılan Piyanonun Konsol ya da Dijital Olmasının Performansa Etki Nedenleri

Seçenekler	f	%
Tuş hassasiyeti	63	44,3
Nüans	31	21,9
Tını	48	33,8
Toplam	142	100

Tablo 6.1’de öğrenciler, konsol piyano ile çalışmanın dijital piyanoya göre daha verimli olduğunu üç özellik ile belirtmişlerdir. Bunlar; “tuş hassasiyeti (%44,3), nüans (%21,9) ve tını (33,8)” özellikleridir.

Bu bağlamda; dijital bir piyanonun tuş hassasiyeti ve tını özellikleri, konsol (akustik) piyano kadar doğal olmadığından, GSL’deki öğrencilerin eserleri yorumlarken konsol piyano ile çalışmak istedikleri çizelge 3.1.6’daki verilerden açık bir şekilde görülmektedir.

Güzel Sanatlar Liselerine konsol piyanoların alınmasına öncelik verilmesi, öğrencilerin ders başarısına olumlu katkı sağlaması ve onlara daha nitelikli bir piyano eğitimi kazandırması bakımından önemlidir.

Tablo 7’de GSL’deki öğrencilerin alanlarıyla ilgili faydalanabilecekleri müzikle ilgili herhangi bir kütüphanenin olmadığı, “Hayır” seçeneğinin %78’1 gibi büyük bir oranla işaretlenmesinden anlaşılmaktadır.

Tablo 7. GSL’de Müzik İle İlgili Bir Kütüphane Bulunma Durumu

Seçenekler	f	%
Evet	58	21,9
Hayır	207	78,1
Toplam	265	100

Öğrencilerin gün içerisinde fırsat buldukça müzik tarihi, çaldıkları eserlerin bestecileri, repertuar bilgisi vb. konularda araştırma yaparak bilgi sahibi olmaları için GSL’lerde kütüphanelerin oluşturulmasının ve bu kütüphanelere kurulacak bilgisayarlardan da çalacağı eserlerle ilgili farklı yorumları dinleyebilmelerinin öğrencilerin ders başarısına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle okul idaresiyle görüşülerek, ihtiyaç duyulan materyaller sağlandıktan sonra, okul içerisinde uygun bir alana tüm Müzik Bölümü öğrencilerinin faydalanabileceği bu tür bir kütüphanenin kurulması, piyano ve diğer müzik alan derslerindeki başarının artmasına katkı sağlayacaktır.

Tablo 8. GSL’lerde Piyano Dersine Giren Öğretmenlerin Durumu

Seçenekler	f	%
Okulun kadrolu piyano öğretmeni	168	63,4
Bağlama öğretmeni	12	4,5
Gitar öğretmeni	20	7,5
Flüt öğretmeni	2	0,8
Şan öğretmeni	13	4,9
Başka okullardan görevlendirilen müzik öğretmeni	24	9,1
Vekil ücretli müzik öğretmeni	26	9,8
Toplam	265	100

Tablo 8’de okulun kadrolu piyano öğretmenlerinin %63,4 oranında olduğu görülmektedir. Öğrencilerin verdikleri cevaplardan %17,7’sinin piyano dersine giren öğretmenlerin okulun kadrolu bağlama, gitar, flüt ve şan alanlarındaki öğretmenlerden oluştuğu görülmekte olup; bunların dışında piyano dersini yürüten öğretmenlerin %9,1’nin başka okullardan görevlendirildiği, %9,8’nin ise vekil-ücretli öğretmenler olduğu anlaşılmaktadır.

GSL MB’de temel branş derslerinden biri olarak görülen piyano dersinin diğer derslerle olan ilişkisi de göz önünde bulundurulduğunda; piyano eğitimi veren öğretmenlerin %36,6’sının kadrolu olmamasından dolayı, bu derslerin çok verimli işlenemeyeceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, kadrolu piyano öğretmeni ihtiyacının

karşılabilmesi için GSL okul müdürlerinin konuyla ilgili gerekli norm çalışmalarını yapmaları gerekmektedir.

Tablo 9. GSL'deki Piyano Öğretmenlerinin Değişme Durumları

Seçenekler	f	%
Evet	142	53,6
Hayır	123	46,4
Toplam	265	100

Tablo 9'a göre piyano dersine giren öğretmenlerin %53,6 oranında değiştiği görülmektedir. Bu değişimin nedenleri aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir

Tablo 9.1. GSL'de Piyano Öğretmenlerinin Değişme Nedenleri

Seçenekler	f	%
Tayin durumundan dolayı	18	12,7
Ücretli öğretmen olduğundan dolayı	68	47,9
Başka okullardan görevlendirilen müzik öğretmenlerinden dolayı	34	23,9
Ders ve öğrenci programlarının her yapılışında	7	4,9
Öğretmenlerimin her yıl neden değiştiklerini bilmiyorum	11	7,8
Öğrencinin kendisinden kaynaklanan nedenlerden dolayı	4	2,8
Toplam	142	100

Tablo 9.1'de piyano öğretmenleri değişme nedenlerine bakıldığında; öğrencilerin verdikleri cevaplar %47,9 oranı ile "ücretli öğretmen olduğundan dolayı" ve %23,9 oranı ile "başka okullardan görevlendirilen müzik öğretmenlerinden dolayı" seçeneklerinde yoğunlaşmıştır.

GSL'de piyano öğretmeni değişen öğrencilerin toplam %71,8 oranında başka okullardan görevlendirilen müzik öğretmenlerinin ve ücretli vekil piyano öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Bu öğretmenler bir takım nedenlerden dolayı bir sonraki eğitim öğretim döneminde görevlerine devam edememektedir. Bu nedenlerin başında ücretli gelen öğretmenlerden birçoğunun, MEB tarafından kadrolu atanması gelmektedir. Başka okullardan görevlendirmeyle gelen müzik öğretmenlerinin bir kısmı ise kadrolarının bulunduğu okullardaki ders yoğunluklarından dolayı GSL'ye devam edememektedir. Ayrıca öğrencilerin verdikleri diğer cevaplar incelendiğinde; %12,7 oranı ile "tayin durumundan dolayı", %4,9 oranı ile "ders ve öğrenci program değişikliklerinden dolayı", %7,8 oranı ile "öğretmenlerimin her yıl neden değiştiğini bilmiyorum" ve %2,8 oranı ile de "öğrencinin kendisinden kaynaklanan nedenlerden dolayı" seçeneklerinin işaretlendiği görülmektedir.

Bu durumlar göz önüne alındığında; öğrencilerin piyano öğretmenlerinin değişmelerinden olumsuz etkilendikleri ve her yeni gelen öğretmenin yöntemine alışmak zorunda olduklarından dolayı sorun yaşadıkları düşünülmektedir. Ayrıca bu durumun, öğretmeni değişen öğrencilerin psikolojik açıdan derse karşı ilgisini ve isteğini olumsuz yönde etkileyeceği de söylenebilir.

Tablo 10. Piyano Öğretmeni Performans Durumu

Seçenekler	f	%
Çok iyi	104	39,2
İyi	109	41,1
Orta	39	14,8
Düşük	8	3
Kötü	5	1,9
Toplam	265	100

GSL’de piyano dersine giren öğretmenlerin piyano performansının ve öğretim programındaki konulara hakim olma durumunun tespit edilmesine yönelik sorulan bu soruda; öğrencilerin toplam %80,3’ü iyi ve çok iyi seçeneklerini işaretlerken; toplam %19,7 oranında da; orta, düşük ve kötü gibi olumsuz seçenekleri işaretledikleri görülmektedir.

Bu bulgulara göre piyano dersine giren öğretmenlerin %80,3 oranında olumlu görüş almış olması, GSL’de piyano eğitimi veren öğretmenlerin derslerdeki performanslarının iyi olduğu sonucunu göstermektedir.

Piyano dersi, uygulamalı ve performansa dayalı bir ders olduğu için piyano ile sürekli çalışılması gerekmektedir. Öğretmenlerin bu konuda daha hassas davranması ve öğrenciye de örnek teşkil edilebilmesi açısından piyano ile yapacağı çalışmalarını okulda öğrencilerin görebilecekleri bir şekilde yapması yararlı olacaktır. Ayrıca, piyano öğretmenleri belirli dönemlerde okul içinde veya okul dışında piyano konserleri vererek, öğrencilerin bu tür etkinliklere özendirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

B. GSL Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersinde Karşılaştıkları Öğrenme Güçlüklerine İlişkin Bulgular.

Aşağıda bulunan çizelgelerde araştırmaya katılan 265 Güzel Sanatlar Lisesi öğrencisinin, piyano dersinde karşılaştıkları öğrenme güçlükleri ile ilgili durumlarının frekans ve yüzdelik dağılımları sunulmuştur.

Tablo 11’e göre; Barok döneme ait piyano eserlerini çalışan GSL öğrencilerinin en fazla süslemeleri (mordan, tril, vb.) uygularken zorluk çektikleri görülmektedir (f=91). Öğrencilerin zorlandıkları diğer husus ise; staccato, legato, portato vb. seslendirim tekniklerinin eser içerisinde uygulanmasıdır (f=24). Ayrıca 11 öğrenci Barok döneme ait piyano eserlerini çalışırken “polifonik ezgileri çalarken zorlanıyorum” seçeneğini III. derecede önemli olarak işaretlemişlerdir. Buna göre; barok döneme ait teknik ve stil

gibi önemli özelliklerin öğrencilere kazandırılması gereken davranışlara yansımadağı düşünölmektedir.

Tablo 11. Barok Döneme Ait Pişano Eserleri Çalışılırken Karşılaşılan Zorluklar

Seçenekler	Önem Derecesi						Toplam	
	I		II		III			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Polifonik ezgileri çalarken zorlanıyorum	76	28,6	15	5,6	11	4,1	102	38,3
Süslemeleri (mordan, <u>tril vb</u>) çalarken zorlanıyorum	91	34,3	5	1,8	6	2,2	102	38,3
<u>Staccato</u> , legato, <u>portato vb</u> teknikleri uygularken zorlanıyorum	69	26,1	24	9,5	9	3,3	102	38,3
Hiç barok eser çalmadım	72	27,3	-	-	-	-	72	27,3
Barok eser çalışırken teknik ve detaylar üzerinde durmuyorum	57	21,6	-	-	-	-	57	21,6
Barok eserlerini seslendirirken zorlanmıyorum	34	12,8	-	-	-	-	34	12,8

Bunların dışında Tablo 11'deki verilerden 72 öğrencinin 10., 11. ve 12. sınıfta Barok döneme ait hiçbir eseri çalmadığı; 57 öğrencinin ise Barok eser çalışırken teknik ve detaylar üzerinde durmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum, pişano eğitiminde kazandırılması gereken davranışların göz ardı edildiğini göstermektedir.

Barok dönem eserleri, aynı anda her iki anahtarda ezgi takibini (kontrpuan), parmak numarasına sadık kalmayı (duateler), portato tekniğinin kazandırılmasını ve deşifre becerisini geliştirdiği için önemlidir. Bu açıdan, Barok dönem pişano eserleri çalışılırken, teknik hiçbir detay atlanmamalıdır.

Tablo 12. Klasik Döneme Ait Pişano Eserleri Çalışılırken Karşılaşılan Zorluklar

Seçenekler	Önem Derecesi						Toplam	
	I.		II.		III.			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Sonatinleri akıcı bir şekilde çalmakta zorlanıyorum	91	34,3	62	23,3	21	8,0	174	65,6
Eserlerdeki dinamikleri uygularken zorlanıyorum	48	118,1	61	23,0	65	24,5	174	65,6
Çift el koordinasyonunda zorlanıyorum	83	31,3	46	17,3	45	17	174	65,6
Klasik dönem eserlerini çalışırken teknik ve detaylar üzerinde durmuyorum	58	121,9	-	-	-	-	58	21,9
Klasik döneme ait eserleri seslendirirken zorlanmıyorum	33	12,5	-	-	-	-	33	12,5

Tablo 12'ye göre; öğrenciler "sonatinleri akıcı bir şekilde çalmakta zorlanıyorum" seçeneğini I. ve II. derecede önemli olarak işaretlemiştirler (f=91, f=62). Ayrıca

öğrencilerin “Eserlerdeki dinamikleri uygularken zorlanıyorum” seçeneğini III. derecede önemli olarak işaretledikleri görülmektedir (f=65).

Bunların dışında Tablo 12’deki verilerden; I. derecede önem sırasına göre 83 öğrencinin çift el koordinasyonunda zorlandığı, 58 öğrencinin Klasik Döneme ait eserleri seslendirirken teknik ve detaylar üzerinde durmadığı ve 33 öğrencinin de bu döneme ait eserleri seslendirirken zorlanmadığı görülmektedir.

Verilere göre Klasik dönemde çalınması gereken sonatinlerin akıcı bir biçimde çalınmıyor olması, öğrencilerin çift el koordinasyonunda zorlanması ile bağlantılı bir durumdur. Bu durum da “Piyano Basamak Sisteminde” belirtilen literatüre ait zorluk derecelerine göre sıralanmış olan etüt ve eserlere ait kazanımlarının sağlanamadığını göstermektedir. Ayrıca temel piyano teknik becerilerin ve gam çalışmalarının üzerinde gerektiği kadar durulmadığı düşünülmektedir.

Klasik döneme ait eserlerde çift el koordinasyonun iyi bir şekilde sağlanabilmesi için, teknik becerilerin gelişmiş olması gerekmektedir. Bu nedenle her döneme ait piyano eserlerinin çalıştırılması, öğrencilerin teknik eksikliklerinin giderilmesi açısından önemlidir. Bu bağlamda, Tablo 11’de belirtilen verilere göre 72 öğrencinin Barok döneme ait hiçbir eser çalmaması, Tablo 12’de belirtilen 83 öğrencinin çift el koordinasyonunda zorlanmalarına neden olarak gösterilebilir. Kontrpuan yapısını başarılı bir şekilde seslendirebilen öğrencilerin, akorlardan oluşan eşlik stillerinden ve dizilerden oluşan cümlelerden meydana gelen klasik dönem eserlerini çalarken teknik anlamda daha başarılı performans gösterebilecekleri düşünülmektedir. Sonatin formundaki piyano eserleri içerisinde diziler çok sık kullanıldığından, piyano derslerinde zorluk seviyelerine göre belirli tonlarda dizi çalışmalarının yapılması, bu formdaki eserlerin akıcı bir biçimde çalınmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca çalınan eserin hangi tonda olduğunun farkında olunması ve bu tonun ilgili temel akorları ile kadans çalışmalarının yapılması da faydalı olacaktır.

Araştırmada göze çarpan bir diğer olumsuz durum ise; “teknik detaylar üzerinde durmuyorum” seçeneğidir. Bu ifadeden, bazı piyano öğretmenlerinin döneme ait piyano eserlerinin teknik detayları üzerinde yeteri kadar durmadığı anlaşılmaktadır.

Bu bulgulara dayanarak, GSL’de piyano eğitiminde teknik becerilerin kazanımında önemli sorunların olduğu söylenebilir. Yükseköğretim Kurumlarında piyano alanında uzman akademisyenlerden bu konuda fikir desteği alınmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Tablo 13’e göre; Romantik Döneme ait piyano eserlerini çalışan öğrencilerin en fazla süslemeleri uygularken zorluk çektikleri görülmektedir (f=102). Öğrencilerin zorlandıkları diğer husus ise; arpejlerin eser içerisinde uygulanmasıdır (f=89). Ayrıca 89 öğrenci “pedal kullanırken zorlanıyorum” seçeneğini III. derecede önemli olarak işaretlemişlerdir

Buna göre, piyano çalma tekniğinde yer alan parmak işlevselliğini kullanabilme kazanımının yeteri kadar sağlanmadan ve çalınan piyano eserlerindeki süslemelerin üzerinde yeteri kadar durulmadan eserlerin bitirildiği düşünülmektedir. Piyano dersine

giren öğretmenlerin, eserleri öğrencilere çalıştırırken teknik detaylar ve beceriler üzerinde titizlikle durmaları gerekmektedir. Bu nedenle eser içerisinde bulunan süslemelerin doğru yapılabilmesi için, öğrencilere çalışılan esere paralel olacak şekilde bu süsleme becerilerini kazandıran etütler verilerek öğrenciler teknik açıdan desteklenebilir.

Tablo 13. Romantik ve Çağdaş Döneme Ait Döneme Ait Piyano Eserleri Çalışılırken Karşılaşılan Zorluklar

Seçenekler	Önem Derecesi						Toplam	
	I.		II.		III.			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Eserdeki nüansları yaparken zorlanıyorum	68	25,6	74	27,9	88	33,2	230	86,7
Eser üzerindeki süslemeleri çalarken zorlanıyorum	102	38,4	83	31,2	45	16,9	230	86,7
Eserin arpeji kısımlarında parmaklarımı kullanmakta zorlanıyorum	75	28,3	89	33,6	66	24,9	230	86,7
Pedal kullanırken zorlanıyorum	71	26,7	72	27,1	89	33,6	230	86,7
Romantik ve Çağdaş Döneme ait eserleri seslendirirken zorlanıyorum	35	13,3	-	-	-	-	35	13,3

Romantik eserlerde sıkça kullanılan arpejlerin çalınmaması, öğrencilerin parmak uzunluğu ya da kısalığıyla da ilgili olacağından, eser seçilirken öğrencilerin fiziki özelliklerinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Ayrıca öğrenci seviyelerine göre belirli tonlarda gam ve arpej çalışmalarının yapılması yararlı olacaktır.

Romantik dönem eserlerindeki pedal kullanımının, piyano dersinde öğrencilere daha kolay eserlerle konu pekişene kadar örneklendirilerek kazandırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Dinamiklerle ilgili olarak; piyanoda nüans yapabilmek için, kullanılan piyanonun bu özelliği taşıması gerekmektedir. Bilindiği üzere dijital bir piyanoda nüans yapmak oldukça zordur. Bu yüzden GSL'ne piyano alınırken bu hususların da göz önünde bulundurulmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Tablo 14. GSL'de Çağdaş Türk Müziği Piyano Eserlerinin Çalınma Durumu

Seçenekler	f	%
Evet	27	10,2
Hayır	163	61,5
Kısmen	75	28,3
Toplam	265	100

Tablo 14'te GSL'de piyano dersinde Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin çalınma durumuna; % 61,5 gibi büyük bir oranda “hayır” seçeneğinin, %28,3 “kısmen” ve %10,2 gibi çok az bir oranda da “evet” seçeneğinin işaretlendiği görülmektedir.

Buna göre; GSL'de piyano dersinde Çağdaş Türk Müziği Eserlerine çok az yer verildiği söylenebilir. Bu durum, hem kendi kültürümüzdeki eserlerin gelecek kuşaklara aktarılamaması, hem de Türk Müziğinde kullanılan aksak ritimlerin öğrencilere kazandırılmaması açısından önemli bir sorun olarak göze çarpmaktadır. Çağdaş Türk Müziği piyano eserleri çalarken karşılaşılan zorlukların neler olduğu Tablo 14.1'de ayrıca gösterilmiştir.

Piyano öğretim programında var olan “24 perdeli Arel-Ezgi-Uzdilek sistemi”ne göre kuramsal açıklamaların daha fazla bulunduğu Türk Müziği Makam dizilerine yer verilmesinin ve bu makam dizilerini pekiştirecek örnek eserlerin bulunmasının, dersin işleniş konusunda çok daha kalıcı ve verimli olacağı düşünülmektedir.

Tablo 14.1. GSL'de Çağdaş Türk Müziği Piyano Eserlerindeki Zorlanma Nedenleri

Seçenekler	Önem Derecesi						Toplam	
	I.		II.		III.			
	f	%	f	%	f	%	f	%
Bu tür piyano eserlerindeki parmak numaraları ve parmak geçişleri sırasında zorlanıyorum	32	53,0	10	17,7	4	6,8	46	79,4
Bu tür piyano eserlerindeki akorları çalmakta zorlanıyorum	26	44,8	13	22,4	7	12,1	46	79,4
Bu tür piyano eserlerindeki ritmik yapılar beni çok zorlamaktadır	24	41,3	12	20,6	10	17,7	46	79,4
Bu tür eserleri hiç zorlanmadan çalabiliyorum	12	20,6	-	-	-	-	12	20,6

Tablo 14.1'e göre; Çağdaş Türk Müziğine ait piyano eserlerini çalışan öğrencilerin en fazla bu tür piyano eserlerindeki parmak numaraları ve parmak geçişleri sırasında zorlandıkları görülmektedir (f=32). Öğrencilerin zorlandıkları diğer bir husus ise; bu eserlerdeki akorların çalınmasıdır (f=13). Ayrıca bu tür piyano eserlerindeki ritmik yapıları çalarken zorlanan öğrencilerin sayısı da 10'dur. MEB tarafından yayınlanan piyano ders kitapları içindeki eserler incelendiğinde Çağdaş Türk Müziği eserlerine çok az yer verildiği görülmektedir. Bu nedenle piyano öğretmenlerinin, piyano ders kitabı dışında kaynak taraması yapıp, her öğrencinin seviyesine uygun eserlerden oluşan bir repertuar oluşturmalarının ve bu eserleri çalışmadan önce öğrencilere seçilen eserler hakkında teorik bilgiler (bestecisi, eserlerin armonik özellikleri vb.) vermelerinin ve ayrıca parmak numaraları ile parmak geçişleri konusundaki sıkıntıları giderecek çeşitli etütlerin çalıştırılmasının bu problemi çözmeye yardım edeceği düşünülmektedir.

Tablo 15'e göre; piyano eğitimi süresince öğrencileri en fazla zorlayan durum, çalışılan eserlerin kendi seviyelerinin üzerinde olduğu görüşüdür (f=96). Öğrencilerin zorlandıkları diğer bir husus ise, sağ elde ve sol elde gelen farklı tartımlardır (f=74).

Ayrıca piyano eserleri seslendirilirken artikülasyon konusunda zorlanan öğrencilerin sayısı da 91'dir.

Tablo 15. Piyano Eğitimi Süresince Öğrencileri Zorlayan Durumlar

Seçenekler							Toplam	
	I.		II.		III.		f	%
	f	%	f	%	f	%		
Sağ elde ve sol elde farklı gelen tartımlar	64	24,2	74	27,9	79	29,8	217	81,9
Artikülasyonlar	56	21,1	70	26,5	91	34,3	217	81,9
Seviyemin üzerindeki eserler	96	36,2	71	26,8	50	18,9	217	81,9
Beni zorlayan herhangi bir durum yoktur	48	18,1	-	-	-	-	48	18,1

Bu bulgulara dayanarak; GSL'de MB öğrencileri için piyano sınav repertuarı oluşturulurken, öğrencilerin seviyelerinin göz ardı edildiği düşünülmektedir. Piyano eğitiminde öğrencilerin bireysel başarısı ve gelişimi açısından çok büyük öneme sahip olan repertuar seçimi üzerinde titizlikle durulması gerekmektedir. İhtiyaç duyulması halinde bu okulların bulunduğu illerdeki üniversitelerin müzik bölümlerinde görev yapan piyano alanındaki uzman akademisyenlerden hem repertuar seçimi konusunda, hem de piyano teknik becerileri konusunda yardım alınması gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 16. Piyano Dersi Esnasında ve Sonrasında Karşılaşılan Fiziksel Sorunlar

Seçenekler	f	%
A) Sırtım ve boynum ağrıyor	44	16,6
B) Kollarım ve omuzlarım ağrıyor	21	7,9
C) Bileklerim ve parmaklarım ağrıyor	42	15,8
D) Hiçbir fiziksel rahatsızlık duymuyorum	113	42,7
A+C	9	3,4
A+ B+ C	24	9,1
B+C	3	1,1
A+B	9	3,4
Toplam	265	100

Tablo 16'da öğrencilerin %42,7 oranında "hiçbir fiziksel rahatsızlık duymuyorum" seçeneğini işaretlemeleri olumlu bir durum olarak görülmektedir. Ancak "sırtım ve boynum ağrıyor" seçeneğinin %16,6 oranında ve "bileklerim ve parmaklarım ağrıyor" seçeneğinin de %15,8 oranında olması, piyano dersi esnasında karşılaşılan fiziksel rahatsızlıkların önemli bir boyutta olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara dayanarak, bazı öğrencilerin piyano dersinde doğru oturuş, duruş gibi temel davranışları

kazanmadığı ve bunun yanı sıra yanlış parmak-bilek-önkol tekniği ve pozisyonlarından dolayı bu tür fiziksel rahatsızlıkları yaşadıkları düşünölebilir.

Bu sorunların çözülebilmesi için, GSL pişano öğretmenlerinin öğretim programında yer alan tüm teknik davranışları öğrencilere kontrollü bir şekilde, titizlikle ve eksiksiz olarak kazandırmaları gerekmektedir.

Tablo 17. Daha İyi Bir Pişano Eğitime İlişkin Öğrenci Görüşleri

Seçenekler	f	%
Haftalık pişano ders saati sayısı arttırılmalıdır	32	16
Piyanolu çalışma oda sayıları arttırılmalıdır	25	12,5
Pişano dersleri daha disiplinli ve verimli olmalıdır	13	6,5
Pişano ile daha sık etkinlikler yapılmalıdır	27	13,5
Pişano eserleri seçilirken öğrenci seviyelerine dikkat edilmelidir	53	26,5
Pişano eserleri seçilirken öğrencilerin fikirleri de alınmalıdır	16	8
Kadro lu pişano öğretmenleri pişano dersine girmelidir.	32	16
Toplam	198	100

Tablo 17’de öğrencilerin büyük çoğunluğunun “seslendirilecek pişano eserleri belirlenirken öğrenci seviyelerine göre eserler belirlenmesi” görüşünde olduğu görölmektedir (f=53). Pişano sınavlarında öğrencilerin seslendirecekleri eserler belirlenirken, öğrencilere seviyelerinin üzerinde eserler verilmesinin başarısızlığa neden olduğu düşünölmektedir. Her öğretmenin kendi öğrenci seviyesine göre eserler belirlemesinin pişano dersi başarısı açısından faydalı olacağı düşünölmektedir.

Tablodaki verilere bakıldığında, 32 öğrencinin pişano dersine giren öğretmenlerin kadro lu pişano öğretmeni olmasını istedikleri, ayrıca haftalık ders saati sayısının da arttırılmasını istedikleri sonucuna varılmıştır. Ortaokul ya da diğer liselerden görevlendirme ile gelen öğretmenler haftanın belli günü GSL’de bulunduğundan, öğrenciler açısından verimli olamamaktadır. Bunun yanı sıra pişano öğretmeni açığından dolayı okulun farklı branşlarındaki (flüt, gitar, bağlama, vb.) müzik öğretmenleri de pişano derslerini yürütmek zorunda kalmaktadır. Ancak farklı branşlardaki öğretmenlerin, alanı pişano olan öğretmenler kadar verimli olmadığı düşünölmektedir. Bu nedenle öğrencilerin kadro lu pişano öğrenmeni ile çalışmak istemeleri son derece doğal bir durumdur. Pişano derslerinin bireysel ve uygulamalı dersler olduğu düşünöldüğünde, ders başarısının artması ve pişano dersi öğretim programında belirtilen hedef ve davranışların yerine getirilebilmesi için kadro lu pişano öğretmeni sayısının ve ders saati sayısının arttırılması gerektiği düşünölmektedir.

Bunların dışında; öğrencilerin istekleri arasında pişano çalışma odalarının sayıca arttırılması ve pişano dinletilerinin ya da konserlerinin daha fazla yapılması yer almaktadır. Bu durum, Karadeniz bölgesindeki bazı okullarda yeterli düzeyde pişano çalışma odalarının olmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Buna paralel olarak, fiziki şartlardan dolayı yeterli çalışma yapamayan öğrencilerin, pişano konseri vermek

istememeleri doğal bir sonuçtur. Bu nedenle; piyanonun hem mihver dersler arasında olması, hem de diğer derslerde zorunlu olarak kullanıldığı göz önüne alındığında, MEB ile gerekli yazışmaların yapılarak, GSL için temel ihtiyaç olan piyano sayılarının arttırılması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilere iyi örnek teşkil etmesi, onlara çalışma prensibi ve motivasyon kazandırması açısından, piyano dersine giren öğretmenler de yıl içerisinde belli zamanlarda küçük konserler verebilir.

VI. Sonuçlar ve Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın bulgular ve yorumlar kısmında elde edilen verilere göre ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

A. Sonuçlar

1. Güzel Sanatlar Liselerinde Öğrencilerin Piyano Derslerine Ait Kazanımlarına Yansıyan Eğitim Ortamıyla İlgili Sonuçlar

1. Karadeniz bölgesindeki Güzel Sanatlar Liselerinde, piyanoların akordunun ve yıllık bakımının %64,5'lik bir oran ile yapılmadığı görülmektedir. Bu durumun verimli ders çalışma ortamını olumsuz bir şekilde etkilediği düşünülmektedir.

2. Bulgulara göre %68,3 oranı ile bu okullardaki piyanolu çalışma odalarının yeterli olmadığı, GSL'de "piyanolu çalışma odaları sayının 1-10" arası seçeneğinden tespit edilmiştir. Ayrıca GSL'de bulunan piyanoların birçoğunun dijital olmasından dolayı, öğrencilerin eserleri seslendirirken istenilen duyguyu ifade etmekte sorun yaşadıkları da elde edilen sonuçlar arasındadır.

3. Araştırmaya katılan GSL'deki Müzik Bölümü öğrencileri, okullarında kendi alanlarıyla ve özellikle de piyanoyla ilgili okuyup araştırma yapabilecekleri ve dersleriyle ilgili eserleri dinleyebilecekleri müzikle ilgili bir kütüphanenin olmadığını %78'lik bir oranda "hayır" seçeneğini işaretleyerek belirtmişlerdir.

4. GSL'de kadrolu piyano öğretmen eksikliğinden kaynaklanan sorunların olduğu bulgulardan elde edilen verilerle ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin %64,5'i eğitim süresi boyunca piyano öğretmenlerinin değiştiklerini belirtmişlerdir. GSL'de piyano öğretmenlerinin bu kadar sık değişmesinin öğrencilerin ders başarısını olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

Bu okullarda öğrencilerin %36,6'lık bir bölümü başka okullardan görevlendirilen müzik öğretmenlerinden, ücretli vekil öğretmenlerden ya da kendi okulunda bulunan başka branşlarda olan müzik öğretmenlerinden piyano dersi almaktadır. Bu bulgulardan; GSL'de kadrolu piyano öğretmen eksikliği sorunu olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun da piyano ders başarısını olumsuz etkilediği araştırmadaki verilerden görülmektedir.

5. GSL'de verilen piyano eğitiminde "öğretmenlerin ders işleyiş ve piyano çalma performans durumunun" tespit edilmesi için sorulan soruya; Öğrencilerin %80,3'ü "iyi, çok iyi derken", %19,6' sı "orta, düşük ve kötü" gibi olumsuz seçenekleri işaretledikleri görülmektedir. Bu bulgulara dayanarak piyano dersine giren öğretmenlerin büyük oranda ders performanslarının iyi olduğu söylenebilir.

2. GSL Müzik Bölümü Öğrencilerinin Pişano Dersinde Karşılaştıkları Öğrenme Güçlükleri ile İlgili Sonuçlar

1. Pişano eğitim sürecinde Barok Dönemi eserlerinin önemi oldukça fazla olduğundan, bu eserleri tam ve teknik özelliklerine uygun olarak çalışmanın, öğrencilerinin pişano gelişimine çok büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmada bu konuyla ilgili olan soruda öğrencilerin; “Süslemeleri (mordan, trıl, vb) çalarken zorlanıyorum” seçeneği önem sırasına göre 1. sırada en çok işaretlenen seçenek olmuştur. Öğrencilerin zorlandıkları diğer husus ise; staccato, legato, portato vb. seslendirim tekniklerinin eser içerisinde uygulanmasıdır. Bu bulgulara dayanarak, GSL’de pişano sınav repertuarı için kullanılan eserlerin, tekniklerine uygun çalışılmadığı ve bu eserlerle ulaşmak istenilen hedef ve davranışların kazanılmadığı söylenebilir.

2. Klasik döneme ait pişano eserleri seslendirilirken zorlanılan durumlar değerlendirildiğinde; “sonatinlerin akıcı bir şekilde çalınmaması” seçeneğinin %34,3 gibi büyük bir oranda olduğu görülmektedir. Klasik döneme ait sonatinlerin tekniğine uygun akıcı bir şekilde çalınmamasının nedenleri incelendiğinde; pişano dersi öğretim programında yer alan üniteler içindeki kazanımların gerçekleşmediğinden dolayı bu eserlerin icrasında zorlanıldığı düşünülmektedir.

3. Romantik ve Çağdaş Döneme ait pişano eserleri çalışılırken zorlanılan durumlar incelendiğinde; %38,14 oranı ile “eser üzerindeki süslemeleri çalarken zorlanıyorum” seçeneğinin en fazla işaretlenen seçenek olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrenciler romantik dönem eserlerini seslendirirken pedal kullanmada zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Bunların dışında; eserlerin arpejli kısımlarında da zorlanılmaktadır. Bu bulgulardan; Barok, Klasik ve Romantik Dönemde öğrenilmesi gereken temel teknik becerilerin kazanılmadığı ve bu eserlerdeki teknik detayların üzerinde yeteri kadar durulmadığı sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda, parmak işlevselliğini kullanabilme kazanımının hedeflenen düzeye gelememesinden dolayı pişano eser ve etütlerin tam ve doğru bir şekilde çalınmadığı düşünülmektedir.

4. Çağdaş Türk Müziği pişano eserleri seslendirilirken karşılaşılan zorluklara bakıldığında; önem derecesine göre I. Sırada “bu tür pişano eserlerindeki parmak numaraları ve parmak geçişleri sırasında zorlanıyorum, II. sırada “bu tür pişano eserlerindeki akorları çalmakta zorlanıyorum ve III. sırada “bu tür pişano eserlerindeki ritmik yapılar beni çok zorlar” seçenekleri olduğu görülmektedir.

MEB tarafından yayınlanan pişano ders kitapları içindeki eserler incelendiğinde Çağdaş Türk Müziği eserlerine çok az yer verildiği görülmektedir. Bunun sonucu olarak da öğrenciler seviyelerine uygun olan bu tür eserleri gerektiği kadar çalamamaktadır.

5. Pişano eğitimi süresince öğrencileri zorlayan durumlarla ilgili sorulan soruda; önem derecesine göre I. sırada “seviyemin üzerinde eserler” seçeneğinin en fazla işaretlenen seçenek olması dikkat çekicidir. Ayrıca öğrenciler II. sırada “Sağ elde ve sol elde farklı gelen tartımlar” seçeneğini ve III. sırada da “artikülasyonlar” seçeneğini işaretlemişlerdir.

GSL’de repertuar seçimi konusunda öğrencilerin seviyelerine uygun olmayan eserlerin seçiminden dolayı ve bazı GSL’de buna ek olarak, sınıftaki tüm öğrencilere

aynı eserlerin verilmesinden dolayı bir karmaşa yaşandığı görülmektedir. Bu problemin öğrencilerin piyano eğitim sürecini olumsuz etkileyen en önemli sebeplerinden biri olduğu düşünülmektedir.

6. Piyano çalarken karşılaşılan fiziksel durumlar ile ilgili sorunlara bakıldığında; %42,6 oranında “hiçbir fiziksel rahatsızlık duymuyorum” seçeneğinin işaretlenmesinin olumlu bir durum olduğu görülmektedir. Ancak buna karşın “sırtım ve boynum ağrıyor” %16,6 oranında ve “bileklerim ve parmaklarım ağrıyor” seçeneklerin de %15,8 oranında olması, piyano dersi esnasında karşılaşılan fiziksel rahatsızlıkların neler olduğu konusunda bilgi vermektedir.

Bu bulgulara dayanarak, öğrencilerin piyano çalma teknikleri konusunda doğru oturuş ve duruş kuralları gibi temel davranışların kazanılmadığının yanı sıra, parmak tekniklerinin doğru bir şekilde uygulanamamasından dolayı bu rahatsızlıkları yaşadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durumun da piyano eğitimi sürecinde görülen önemli sorunlardan biri olduğu düşünülmektedir.

B. Öneriler

Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. GSL’de piyanolu çalışma odalarının ve konsol piyanoların sayıları artırılmalı, bu piyanolar her yıl düzenli bir şekilde akort edilmeli, bakım ve onarımlarının yaptırılarak temiz ve düzgün bir şekilde öğrencilerin kullanımına sunulmalıdır. GSL’de müzik bölümü öğrencilerinin alanlarıyla ilgili araştırma yapmaları ve çalıştıkları piyano eserleriyle ilgili farklı yorumları dinleyebilmeleri için, içerisinde bir bilgisayarın da olduğu müzikle ilgili bir kütüphane kurulmalıdır.

2. GSL’de kadrolu piyano öğretmen sayısının, ihtiyacı karşılayacak kadar artırılması sağlanmalı ve mecbur kalmadıkça, öğrencilerin birlikte çalıştığı piyano öğretmenlerinin değiştirilmemesi hususuna dikkat edilmelidir. Ayrıca piyano ders saatinin yetersiz olduğu ilgili mercilere iletilerek, bu konuda gereken hassasiyetin sağlanması yoluna gidilmelidir.

3. MEB tarafından GSL’ne gönderilen piyano ders kitaplarındaki, konularla ilgili etüt ve eser örneklerinin artırılması konusunda gerekli çalışmalar yapılması için ilgili kurumlarla iletişime geçilmelidir. GSL piyano öğretim programlarında bulunan basamak sistemindeki, örnek eser ve etütlerin öğrenci seviyelerine uygun bir şekilde oluşturulması sağlanmalıdır.

4. Hem piyano repertuar seçimi için, hem de piyano eğitiminde teknik bilgi ve beceri konusunda fikir ve destek almak için, Üniversitelerde piyano alanında uzman akademisyenlerle iş birliğinin yapılması sağlanmalıdır. Ayrıca piyano öğretmenleri derslerinde Çağdaş Türk Müziği Eserlerine daha fazla yer verecek şekilde kaynak taraması yapmalı ve öğrencilerin bu konudaki repertuar gelişimine katkı sağlamalıdır.

5. Öğrencilerin piyano çalma düzeyleri iyi bir şekilde tespit edilmeli ve seviyelerine uygun eserler seçilerek onların ders başarılarının artırılmasına katkı sağlanması önerilmektedir. Ayrıca öğrencilerin doğru çalışma yöntem ve teknikleri ile piyano eğitimini iyi bir şekilde sürdürebilmeleri için, derslerin daha düzenli ve disiplinli bir şekilde işlenmesi önerilmektedir. Piyano eğitimindeki önceliğin, eserlerdeki teknik becerilerin kazanılmasına katkı sağlanması olmalıdır.

Kaynaklar

- Bulut, D. (2003). "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmenliğinde Kullanılabilirliği". Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 199 -210, (30-31 Ekim), İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi GSEB, Malatya.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Nevhiz, E. (1999). "Çalgı Eğitiminde Öğrenciyi Çalışmaya Özendirme ve Ödüllendirme Yaklaşımları". *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 12.
- Gökçe B. (2004). Toplumsal Bilimlerde Araştırma. Savaş Yayınları, Ankara.
- Kıvrak, İ. (2003). "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmenliğinde Kullanılabilirliği". *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 210, (30-31 Ekim), İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi GSEB, Malatya.
- Kutluk, Ö. (2001). Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Piyano Eğitimi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Lawsche, C. H. (1975). "A Quantitative Approach to Content Validity". *Personnel Psychology*, 28, 563-575.
- MEB. (2013). Orta Öğretim Genel Müdürlüğü Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği.
- Uçan A. (1997). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler Yaklaşımlar. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Veneziano, L. and Hooper, J. (1997). "A Method for Quantifying Content Validity of Health Related Questionnaires". *American Journal of Health Behavior*, 21 (1), 67-70.
- Yurdugül, H. (2005). "Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliliği için Kapsam Geçerlik İndekslerinin Kullanılması". *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. (28-30 Eylül). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.